

Tevékenységi tervek

Tervezett projektek a tevékenységekbe integrált tanuláshoz

A projekt címe: „Erdő, erdő, erdő...” (Madarak és fák napja: május 10.)

A projekt megvalósulásának tervezett ideje: 2024. 05.06- 2022. 05.17.

A projekt tervezett indító élménye: Kirándulás a közeli erdőben

A projekt várható lezáró élménye: Apák napi közös foci a szabadban

A projekt során megvalósítandó céljaink és feladataink: Pozitív érzelmi viszony kialakítása a környezetvédelem iránt, az óvoda környezetének alapos megismerése és bejárása, a sokoldalú tapasztalatszerzés megvalósítása

A projekt során kiemelten fejleszthető képességek pl: Belső képalkotás- és fantázia, kognitív képességek, összefüggéskeresés, logikai műveletek fejlesztése összehasonlítással (azonosságok és különbségek, relációk), alakfelismerés, szimmetria, szándékos figyelem, nagymozgások, szem-kéz-láb koordináció, keresztcsatornák, helyes eszközhasználat és ceruzafogás, finommotorika, hallásfejlesztés, szerialitás, szociális kompetenciák, kommunikáció (verbális, non verbális), szókincs bővítés, téri és síkbeli tájékozódás...

Munka jellegű tevékenységek

- önellátás, önkiszolgálás, önálló öltözködés
- segítség tekintetében: -kérés, -elfogadás, -nyújtás, megtapasztalása/megtapasztaltatása
- csoport rendjének fenntartása, pakolás

	<ul style="list-style-type: none"> • tevékenységekhez szükséges átrendezésekben való részvétel • pihenéskor az ágyak szét-, és összerendezése • ágyneműk önálló fel-, és lehúzása • naposi feladatok ellátása • tevékenységekhez használt eszközök kihordása, elpakolása • kapcsolódó dekoráció elkészítése • közös madárfészek építés
--	---

<p style="text-align: center;">Játék</p> <p>Játék feltételeinek biztosítása</p> <p>ötletek a játék tevékenység megsegítéséhez, kiegészítő eszközök készítése</p>	<ul style="list-style-type: none"> • szabad levegőn tartózkodás és játék - időjárás függvényében • szabad játék feltételeinek, zavartalanságának biztosítása • a gyermekek önálló ötleteinek segítése, kreativitásuk támogatása, az adódó helyzetek maximális kihasználása • az „agresszív” és/vagy „romboló” tevékenységek helyes irányba fordítása a játék sokszínűségét felhasználva, s egyúttal más alternatívák felajánlása, melyből a gyermek választhat • a gyermekek játszócsoportokba segítése • erdei séta, játék a természetben talált dolgokkal (kövek, fadarabok, termések), alapanyagok gyűjtése a madárfészekhez és ennek megépítése, erdei kunyhó készítése • társasjátékok (Memory, Logico, Camelot, Találd ki, Túl az Óperencián...) • Nyelvi játékok (Hangkereső, Hol hallod?, Kire/mire gondoltam?, Varázsnyelv, Ellentét kereső...) • Mi változott meg? • Találós kérdések • Igaz-hamis • Tapintásos játék
--	---

Külső világ tevékeny megismerése

- Alapvető környezet és természetvédelmi ismeretek
- matematikai tapasztalatok, matematikai játékok

- Az erdő fájának és madarainak megfigyelése a kirándulások során
- Milyen meséket ismerünk, melyekben fák vannak? Mesebeli fák...
- A fák törzsének vastagságának megállapítása becsléssel, majd megmérése fonállal, öleléssel

- Mitől fa egy fa? A fa, mint jelkép. Hol élnek a fák? Erdőtípusok, erdők a világ tájain
- A fák típusai, részei
- Halmazképzés az azonosságok és különbségek tekintetében, relációk, alakfelismerés...
- Titokzatos gyökerek
- Együttélés, erdei hálózat

- A fák és az ember, avagy miért fontosak a fák (oxigéntermelés, árnyék, hűsebb levegő, otthon, nyersanyag, ipari termelés...)
- Hogyan vigyázhatunk a fákra, növényekre? Környezetvédelem
- Albert mondja a természet jobban tudja: A fa nem csak egy fa

<https://www.youtube.com/watch?v=11poKyaDwaE&t=21s>

	<ul style="list-style-type: none"> • Albert mondja a természet jobban tudja: Mennyit ér egy madár? https://www.youtube.com/watch?v=ow0cVYjeGXw&t=32s • Az év fája • Az év madara • Költöző és teelő madarak • Hol élnek a madarak? Mitől madár egy madár? A madarak jellemzői • Madármegfigyelő kamerák: https://madarles.hu/ • A madarak az élet körforgásában • A madarak vándorlása • Érdekességek a madarokról és a fákról
--	--

<p>Verselés, mesélés</p> <ul style="list-style-type: none"> • anyanyelvi játékok • beszélgető kör • drámajátékok 	<ul style="list-style-type: none"> • Az égig érő fa (magyar népmese) • Pelikánmadár (magyar népmese) • Az aranylúd (magyar népmese) • A tűzmadár (orosz népmese) • Tordon Ákos: Kökény király lakodalma • Zelk Zoltán: A tölgyfa születésnapja (ki, mit ajándékozna a tölgyfának, minek örülne?) • Kányádi Sándor: Meddig ér a rigófütty • Versek: <ul style="list-style-type: none"> - Móra Ferenc: A csókai csóka <p>„Csókai csókának Mi jutott eszébe? Föl szeretett volna Öltözni fehérbe. Unta szegény jámbor, Hogy ő télen-nyáron Örökkön-örökké Feketébe járjon. Ahogy így tűnődik Ághegyen a csóka, Arra ballag éppen Csalavér, a róka. Attól kér tanácsot, Mit kellene tenni, Hófehér galambbá Hogy kellene lenni.</p>
--	--

„Nincsen annál könnyebb -

Neveti a róka -

Fürödj meg a hóban,

Te fekete csóka!

Olyan fehér galamb

Lesz rögtön belőled,

Hogy magam sem tudom,

Mit higgyek felőled.”

Nagyeszű rókának

Szót fogad a csóka,

Nagy vígan leugrik

Az ágról a hóba.

Az orra hegye se

Látszik ki belőle,

Kérdi is a rókát,

Mit hisz most felőle?

„Azt hiszem, galamb vagy” -

Csípte meg a róka,

S csapott nagy ozsonnát

Belőle a hóba.

Róka csípte csóka,

Csóka csípte róka -

Így lett fehér galamb

A csókai csóka.”

- **Zelk Zoltán: Az erdő**

„Az erdő, az nagyon messze lehet,

az erdőben mindig este lehet.

Olyan baglyok szállnak ott a fákra,

tűzből van a szemük, mint a lámpa.

A farkasok is csak azért élnek

az erdőben, mert ők sose félnek!”

- **Csukás István: Harkály**

„Erdőn fa van, temérdek,

és minden fán van kéreg,

kéregben sok a féreg,

egymástól nem is férek.

Jön a harkály, kipi kopp,

kirántja a kukacot,

hosszú csőrrel kopácsol,

bogarat űz, nem ácsol.”

	<ul style="list-style-type: none"> • Anyanyelvi játékok (Hangkereső, Egészítsd ki¹...) • Szólás, közmondás², találós kérdések³ • Érdekességek fákról és madarokról⁴ • Ajak és nyelvgyakorlatok (hangok utánzásával, ügyelve a helyes artikulációra és arctornával) • Szókincsbővítés • Ha fa lennél, milyen lennél? Miért? • Ha madár lennél, melyik lennél? Miért? • Nyelvtörő „Nem mindenfajta szarka farka tarka, csak a tarkafajta szarka farka tarka.” 	
--	---	--

<p>Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka</p>	<ul style="list-style-type: none"> • olló használat gyakorlása, montázs ragasztás színes képes füzetek felhasználásával • szabad alkotás a felkínált eszközökkel és alapanyagokkal • tavaszi virágos fa készítése papírgurigából, zöld fonal és színes krepp papír felhasználásával <ul style="list-style-type: none"> • apák napi meglepetés elkészítése • madárfészek készítése nyírással, ragasztással, színezéssel 	
---	--	--

¹ Mellékletek között, mint 3. számú (a,b)

² Mellékletek között, mint 1. számú

³ Mellékletek között, mint 2. számú

⁴ Mellékletek között, mint 4. számú, a) A világ legszebb és legérdekesebb fái, b) Érdekességek a madarokról

- pitypang készítése festéssel, nyomdázással

Mozgás

- a mindennapos testmozgás játéka, feladatai

- Bemelegítés járás-, és futásgyakorlatokkal
- Utánzó mozgások
- Labdagimnasztika (talajtorna és gimnasztika labdával, labdakezelés gyakorlása)
- Ibolya-Gyöngyvirág (Álljanak a terem két végébe egymással szemben. Az egyik csoport lesz a tulipán, a másik csoport az ibolya. (De bármilyen más tavaszi virággal játszhatjuk a játékot.) Esetleg kis képeket is kaphatnak, hogy ne keveredjenek össze. Középre álljon egy gyermek. A középben lévő gyermeket kérdezi mindenki: Virágot szedtünk az erdőben. Szeretnél belőle?

- Igen.

- Mit szeretnél? Ibolyát vagy gyöngyvirágot?

A válasz bármelyik lehet. A két csapat elkezd átfutni a másik oldalra. Ha a középső gyermek a hóvirágot mondta, akkor a hóvirágos gyerekek közül kell elkapnia valakit. Ha ibolyát mondott, akkor az ibolyás gyerekek közül. Akit elkapott, az áll be középre, ő pedig beáll a helyére és folytatódik a játék.

A játék remek lehetőség a mozgásfejlesztésre, illetve a figyelem és az ügyesség fejlesztésére.)

	<ul style="list-style-type: none"> • Fa-mozgás (A felnőtt és a gyerekek választanak 3-4-5 fa nevet. Azt is megbeszéljük, hogy melyik fa névhez milyen mozgást kapcsolnak pl.: csettintés, tapsolás, dobantás, forgás, combütögetés. A gyerekek ezután körbe-körbe futkároznak és amikor az óvónő/szülő kimond egy fa nevet, akkor megállnak és a hozzá kapcsolódó mozgást végzik.) • Kirándulás az erdőben • Apás foci 	
<p>Ének, zene, énekes játék, gyermektánc</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Tavaszi szél (ism.) (dallambújtatással és halk-hangos variációban) • Elvesztettem zsebkendőmet (ism) (körjátékkal) • Szervusz, kedves barátom (táncsal, nagymozgással) • Erdő, erdő, erdő • Az árgyélus kismadár (új) • Adott ritmus visszatapsolása • Mondóka: Esik eső, fúj a szél (Ujjak mozgatása) Nyírfa ága összeér (Karok fej fölé emelése) Újra össze, újra szét (Karok fejfölötti összeérintése, kitarása) Rajta, rajta már elég (Karok leengedése a combhoz) • Zenehallgatás: <ul style="list-style-type: none"> - Tavaszi zsongás https://www.youtube.com/watch?v=nHnGWmNGpzM - Sás Károly - Héttvári Andrea: Madárdal https://www.youtube.com/watch?v=YKuxJpceqD0 	

Mellékletek:

1. számú melléklet

Szólás, közmondás

Addig hajlítsd a fát, amíg fiatal. (Fiatal korában kell az embert nevelni)

A fák nem nőnek az éjig. (A hatalmaskodásnak is megvannak a maga korlátai)

A tűz mellett minden fa elég. (Egy jó közösségben minden embernek lehet találni olyan feladatot, amit képes jól ellátni.)

Egy fa (egy szálf) nem erdő. (a) Egy ember nem sokat nyom a latban. b) Egyetlen dologból nem lehet az egészsre, az általánosra következtetni.)

Fából vaskarika (Képtelen dolog, amit nem lehet megvalósítani.)

Faképnél hagy. (Szó nélkül otthagyt valakit.)

Fáról szakadt ember. (Ismeretlen származású ember.)

Fát vághatnak a hátán. (Nagyon türelmes, szelíd, jámbor ember, akit nehéz kihozni a jó kedélyállapotából.)

Kemény fába úgy verd az éket, hogy szemedbe ne pattanjon! (Erős emberrel úgy kezdj ki, hogy meg ne járd!)

Kemény fából faragták. (Arra mondják, aki határozott egyéniség; szilárd, hajlíthatatlan, megingathatatlan jellem)

Maga alatt vágja a fát. (Olyat tesz, amivel magát keveri bajba.)

Nagy fába vágta a fejszéjét. (Nehéz dologba fogott)

Nagy fán terem. (Olyasmi, amihez nehéz hozzájutni.)

Ne mássz a fára, nem esel le róla. (Ne keresd a veszélyt, és akkor nem fog baj érni.)

Ne rázd azt a fát, mely magától hullatja gyümölcsét. (Ne zaklasd azt az embert, aki magától is ad.)

Nem esik messze az alma a fájától. (A gyermek olyan, mint a szülője.)

Nem látja a fától az erdőt. (Akkor mondják, ha valaki a részletektől nem látja meg az egészet, a lényegeset; a kevésbé fontos dolgok elvonják a figyelmét a fontosról.)

Rossz fát tesz a tűzre. (Arra mondják, aki csínytet követ el, bajt okoz.)

Sokféle fából farag. (Olyan ember, aki sok ötlettel és készséggel rendelkezik.)

Száraz fa mellett a nyers is elég. (A jól használható közé keveredő kevésbé jó is használhatóvá válik)

2. számú melléklet

Találós kérdések

Erdőn lakik, vagy a kertben, zöld a színe télen nyáron. Feldíszítik decemberben, oly szép akkor, mint az álom. Mi az? (fenyőfa)

Zöld burookban születtem, mikor aztán nagy lettem, a zöld burok kirepedt, és az úrfi kiesett. (dió)

Akit meg nem ijesztettek, mégis szüntelenül reszket. (nyárfalevél)

Sok gyerek seregbe, fára mész nevetve. Magjával ne köpj le, akaszd a füledre. (cseresznyefa)

Fúr-farag, de mégsem ács kopog, mint a kalapács. Fák orvosa, doktora, erdőben az otthona. (harkály)

Szürke színű a ruhája, nem repül el Afrikába. Itt marad a téli fagyban, magvakon él a nagy hóban. (veréb)

Tollazatom színes, pompás, megismétlem a mondókád. (papagáj)

Tó vizében lépeget, békák veszedelme, Békát fog, és messze néz, Fél lábon merengve. (gólya)

Eresz alatt van lakása, Vagy a partfal oldalába, Villásfarkú, gyorsan repül, De nyarat nem hoz egyedül. (fecske)

Kity-koty, kity-koty kotyogok. Milyen anyóka vagyok? (tyúk)

Lehet füles, lehet macska, Hogy ha repül nincsen hangja, Jelképe a bölcsességnek, Nagyfejű, mondja a verébnek. (bagoly)

Szemétdombon hetykén állok, virradatkor kiabálok. (kakas)

Sziklaszirten tanyázik, Levegőben vadászik. Csőre horgas, karma nagy, Magas égből le-lecsap. Szeme éles, nincs hibája, ő a madarak királya. (sas)

Cserregek és csörrögök, minden fényeset begyűjtök. (szarka)

Ismerek egy madarat, tudjátok is, hol lakhat, gyakran mondja: kár, kár, kár, hogy elmúlt a meleg nyár. (varjú)

Aj, de szépen jár ez a szép madár! Büszke, kényes, koronával ékes. Begyeskedve lép, kék a begye, kék. Széttárt farka remegő szivárványszín legyező. (páva)

Nappal csak hunyorog, egy nagy fán kuporog. Éjjel bizony repked, s egereket kerget. Mi az? (bagoly)

A Déli-sarkon élek, a hidegtől nem félek. Fekete frakkban totyogok, halakra, rákra gondolok. Tudod-e, hogy mi vagyok? (pingvin)

3. számú melléklet

a) Egészítsd ki a közmondásokat!

Várja, hogy a sült ... a szájába repüljön. (galamb)

Ritka, mint a fehér (holló)

Kövér, mint Márton ... (lúdja)

Más ... ékeskedik. (tollával)

Úgy bánik vele, mint a hímes ... (tojással)

Egy ... nem csinál nyarat. (fecske)

... tolláról, embert barátjáról. (madarat)

... lehet vele fogatni. (madarat)

... mondja ...nek, hogy nagyfejű. (bagoly , veréb)

Nyeli, mint ... a nokedlit. (kacsa)

Ha már ..., legyen kövér! (lúd)

Jobb egy ... tíz tyúknyaknál. (lúdnyak)

Sokat akar a ..., de nem bírja a farka. (szarka)

Vak ... is talál szemet. (tyúk)

Jobb ma egy ..., mint holnap egy túzok. (veréb)

Azt csiripelték a ... (verebek)

Sok ... disznót győz... (lúd)

Forgolódik, mint a tojó ... (galamb)

Dobbal nem lehet ... fogni (verebet)

Már a ... is ezt csiripelik (verebek)

b) Vajon mi lehet? Egészítsd ki a megfelelő szóval!

A fa teste akkor görbe,

Ha nem egyenes a ... (törzse)

A fa díszje, koronája,
Napfény evéshez: a szája.
Zöld és a fán jó sok él,
Nem más, mint a ... (falevél)

Vizet hogyha iszom,
Szívószálként használom.
Kapaszkodni segítenek,
Sok kusza szál: a ... (gyökerek)

Fák ruhája én vagyok,
Rá erősen tapadok.
Minden törzset megvédek,
Jó pajzs vagyok: a ... (fakéreg)

4. számú melléklet

a) A világ legszebb és legérdekesebb fái

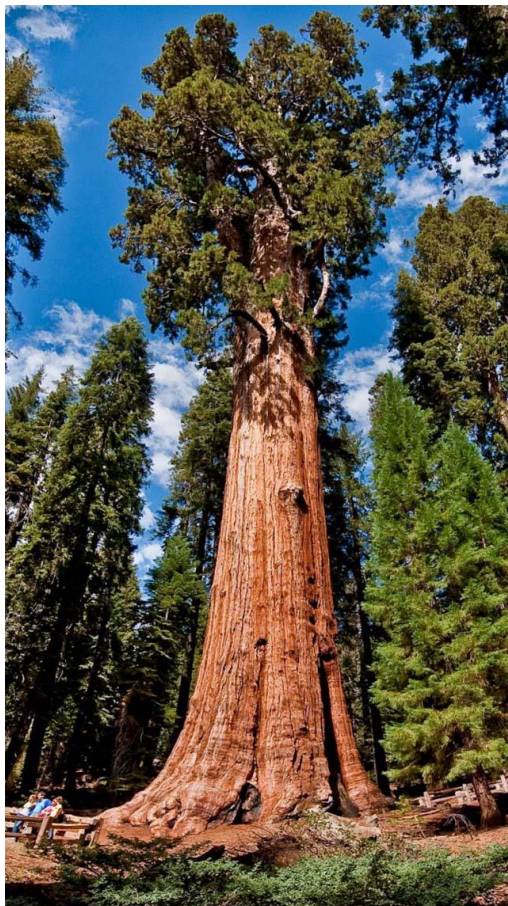
Sárkányvérfa, Socotra, Indiai-óceán (örökzöld, nevét a sötétvörös gyantájáról kapta, extrém szárazságban is életben tud maradni formájának köszönhetően)

Angyal Tölgy, Dél-Karolina, Egyesült Államok (A fa, amely számtalan hurrikánt és földrengést élt túl, igazi matuzsálem: korát megközelítőleg 1400 évre becsülik. Bár „mindössze” 20 méter magas, egy-egy ága elérheti a 30 méteres hosszúságot is.)

*Montezuma ciprus, Oaxaca, Mexikó (Az **Árbol del Tule** csupán egyetlen fa. **Becsült életkora 1200-3000 év közé tehető.**)*

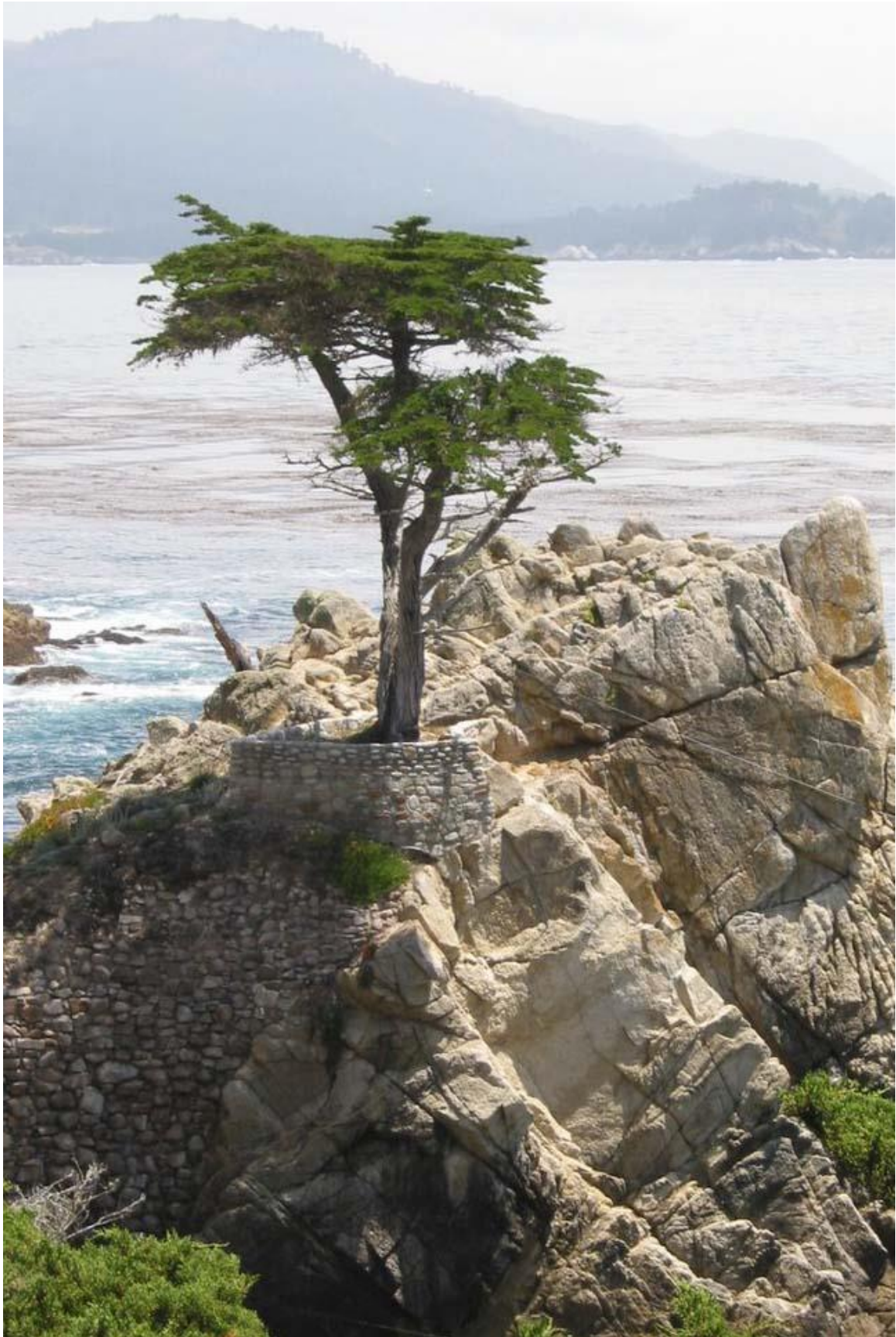
Sherman tábornok fája, Kalifornia, Egyesült Államok

Sherman tábornok fája, Kalifornia, Egyesült Államok (Az Óriás Erdő híres fái a világ legnagyobb fáí közé tartoznak. A bolygó 10 legnagyobb fája közül 5 itt található. 11,1 m átmérőjű alapjával a General Sherman mind közül a leghatalmasabb. A fa becsült életkora 2300-2700 év)

Majomkenyérfa útja, Madagaszkár (Madagaszkár legnépszerűbb látnivalójává váltak a majomkenyérfa, melyek közt 800 éves is akad, eredetileg nem elszigetelten álltak itt, hanem egy buja, trópusi erdő részei voltak. Az évek során, ahogyan az ország népessége egyre nőtt, az erdő átadta helyét a megművelt földeknek, csupán a híres baobab fák maradtak meg belőle.)

A magányos ciprus, Kalifornia, Egyesült Államok (A Monterey ciprus a ciprusok egyik fajtája, mely Kalifornia középső partjainál jellemző. Vadon két kis populációja él Monterey és Carmel közelében.)

Szivárvány eukaliptusz, Szunda-és Fülöp-szigetek (Ez a különleges fafajta a színpompás kérgé miatt az egyik leglátványosabb megjelenésű fa. A szivárványos eukaliptusz szokatlan színeit a kéreg folyamatos leválása okozza. Az élénkzöld belső kéreg hámlik, érik, először kékre, majd lilára és vörösre, majd végül narancssárgára és barnára változik a színe. A szivárványos eukaliptusz akár 75 méter magasra is megnő.)

Kosárfa (6 különálló fa addig oltva, amíg egybe nőttek)

Matuzsálem-fa, a világ ma ismert legidősebb élőlénye, USA (4850 éves) (Simatűjű szálkásfenyő)

Az Élet Fája, Bahrein (A fa állítólag 400-500 éves lehet. Hosszú gyökereit valószínűleg földalatti források táplálják, de csodával határos, hogy ez az egyetlen növény a kietlen, kopár sivatagban. A helyiek szerint a fa jelöli az Édenkert egykori helyét.)

Törpefű, Atlanti- Óceán északi része (Az egyik legkisebb fászszerű növény, ez a világ legkisebb természetes fája. Különleges fafajta, mely inkább kúszik, mintsem klasszikus koronás faformájú lenne. Ez a fa a hideghez és a zord körülményekhez való alkalmazkodás magasiskoláját mutatja be a tundrákon és a 1500 méternél magasabb vidékeken. Jellemzően 1-6 cm magasra nő csak meg, így sokáig nem is tartották fafajtnak.)

b) Érdekségek a madarokról

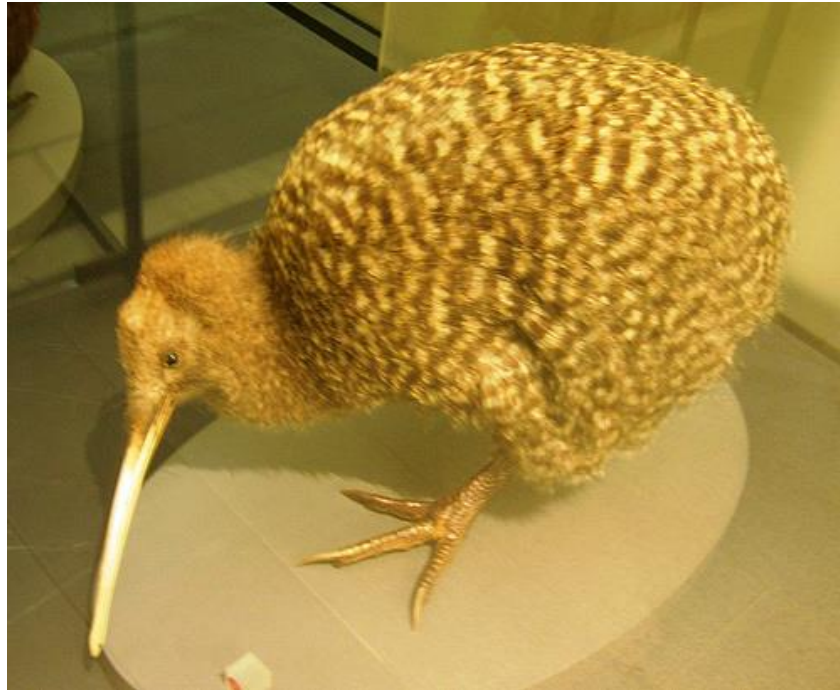
A legősibb madár **Archaeopteryx** néven volt ismert és körülbelül 150 millió évvel ezelőtt élt. Akkora volt, mint egy holló, testét tollak borították és szárnyai voltak.

A **kolibri** a világ legkisebb madara, a virágok nektárjával táplálkozik. Hossza mindössze 10 cm, a súlya kb. 3 gramm. Egyes kolibri fajok szíve több mint ezret ver percenként

A korai fejlődésű madarak, mint a tyúkok, struccok, récék és sirályok kikelés után már mozgásra képesek. Ők már nagyobb utódként jönnek a világra, ellentétben a késői fejlődésű madarakkal, mint a bagoly, harkály és egyéb kis énekesmadarak, melyeknek sok szülői segítségre van szükségük a túléléshez.

Egy madár normál testhőmérséklete általában 7-8 fokkal melegebb, forróbb, mint az emberé. A belélegzett levegő háromnegyedét arra használják, hogy lehűtsék testüket, mivel nem képesek az izzadásra.

A föld egyetlen szárny nélküli madara az új-zélandi kiwi.

A pingvinek, struccok és **dodó**madarak nem tudnak repülni.

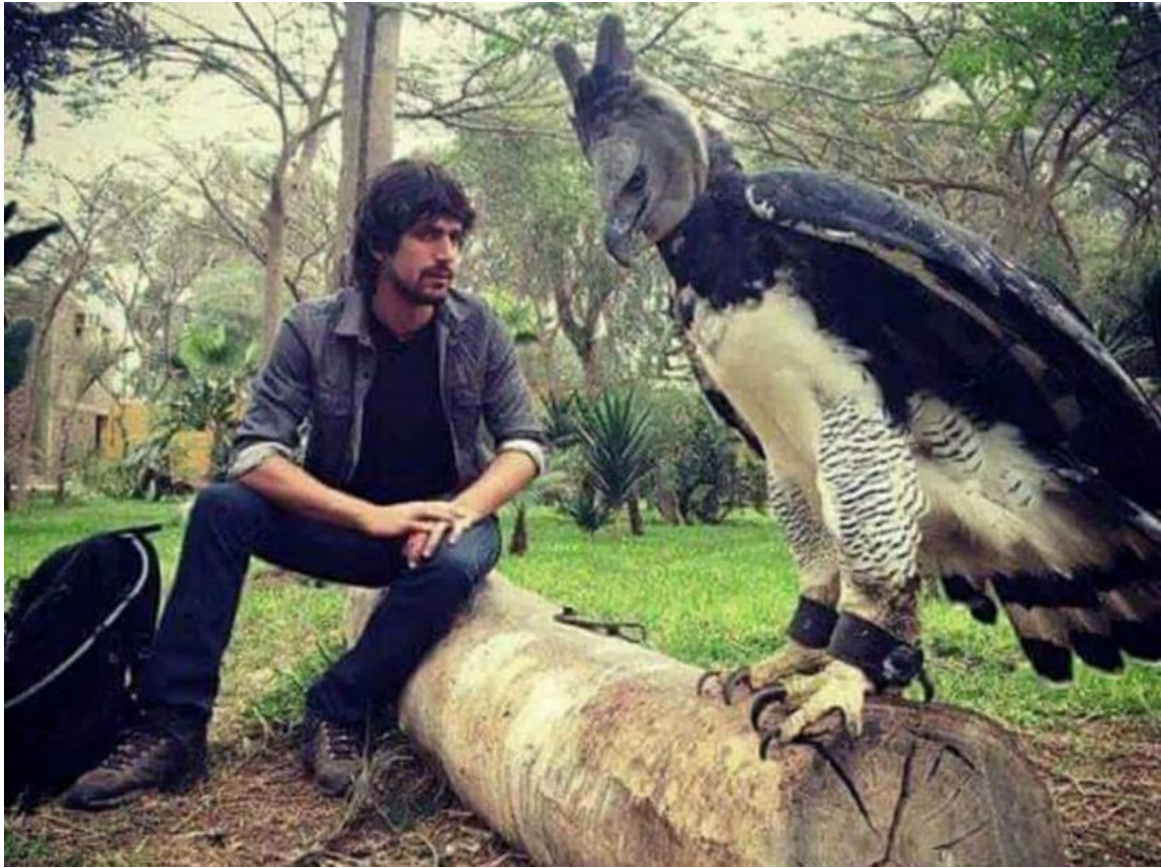

© Frédéric Pelsy

Az egyetlen ismert méreggel rendelkező madár a pápua-új guineai **dolmányos gyümölcsrigó**. A méreg a bőrében és a tollaiban található.

Az **amerikai pulykakeselyű** (*Cathartes aura*) segít a mérnököknek a földalatti repedt vagy törött üzemanyag vezetékek felkutatásában. A szivárgó üzemanyag ugyanolyan dögszagot áraszt, mint a madár tápláléka és a csoportosult madarak megmutatják, hol kell a vezeték helyrehozni.

HÁRPIA: a világ legféltetesebb ragadozómadara, amely Dél-Amerika őserdeiben honos. 3-4 cm-es karmai vannak. Erős lábával és karmaival akár egy antilopot vagy egy disznót is képes leteríteni.

SELYEMMADÁR: Kedvenc színe a kék. Ő maga is ebben a színben pompázik (balra a hím, jobbra a tojó látható a képeken). A hím udvarláskor lugast épít a tojónak. A tojó aszerint dönt, hogy mennyire pompázik kék színben a lugas, ezért a madárka az összes kék színű tárgyat, amit talál, felhalmozza ebben a "szerelmi fészekben": kék bogyókat, kék tollakat, cserépdarabokat, még műanyag kupakokat is. A lugas belsejét is "kifesti": csőrével széttöri a bogyókat, és a levét a "falra" csurgatja.

A **Sarlósfecske**, bizony nem fecske, csak a nevében az! Valójában nem is énekesmadár, a kolibrik rokona. Tudta, hogy ezek a madarak **repülés közben** táplálkoznak, alszanak, párosodnak és a fészekanyagot is a levegőben szedik össze? Csak akkor száll le, ha a fiókáit neveli, egyébként a levegőben kering. A fiókák a fészek elhagyását követő két évben életüket teljes egészében a levegőben töltik. Szilárd pontot a 3. évükben érintenek először, amikor ivaréretté válva első költésükre készülnek fel.

A Gyurgyalagoknál a pár nélkül maradt tojó, besegít a többin pár fiókanevelésébe. Magyarországon az egyik legszínesebb madár a **Gyurgyalag**. Fészket magas homokfalakba, lősz falakba építi. Hazánkban elsősorban a Tisza meredek partoldalába. Két méter hosszan is befúrhatja magát a föld belsejébe. Nagyon szereti a méhecskéket, aminek a méhészek nem nagyon örülnek.

A **Kakukk**, hazánkban egyedülálló módon, nem maga neveli fel a fiókáit, hanem ezt a munkát más madarakra bízta. Odáig fejlesztette a "tudományát", hogy a kiszemelt madár fészkében lévő tojásokkal teljesen azonos színű tojást pottyant az ott lévő tojások közé. A kikelt kakukkfióka rövid időn belül kitessékeli a nálánál gyengébb fiókákat a fészekből. Így tehát, minden kakukk felnövekedése, egy - egy fészekalj pusztulásához vezet.

A **fehér gólya** hazánk egyik olyan madara, melyet mindenki felismer még röptében is. Párjukhoz nem hűségesek a kapcsolatuk csak egy időre vonatkozik, azonban a fészekükhöz ragaszkodnak, oda visszajárnak. Vonuló madár. Egyik különlegessége éppen ehhez kapcsolódik, ugyanis két nagy nemzeti ünnepünk "érintett", ebben a tevékenységében: Március 15 - e körül érkezik és augusztus 20 -a körül indul el Afrika felé. Az utóbbi időben azonban - főleg az idősebb -, néhány gólya hazánkban telel át.

Csodával határos az a teljesítmény, amit egy **Lumma** (*Uria aalge*), produkált. Ez a csupán 40-43 cm -s madár, alig egy kilós testtömegével, 89 méteres (!) mélységben, vígan lubickolt a Északi -tenger mélységében. Ilyen mélyre ember, csak különlegesen erős búvárruhában képes lemerülni. Itt már akkora a nyomás, hogy az ember tüdeje pillanatok alatt összeroppanna. Egyelőre a tudósok, szakértők sem találnak magyarázatot a döbbenetes teljesítményre.

AZ ÉV MADARA 2024: A kerecsensólyom

AZ ÉV FÁJA 2024: A közösséges bükk

A közönséges bükk (*Fagus sylvatica*) középhegységeink magasabb régióiban, hűvös klímájú szurdokaiban nő, kb. 40 méter magasra. Törzse többnyire egyenes, lombkoronája szabadon állva szabályos félgömbbé fejlődik. Kérge szürke, sima, a jellegzetes „kínai bajusz” mintázat jól megfigyelhető rajta. Ez tulajdonképpen az elszáradt és leesett ágak benövési helyén keletkező kéregredő.

A közönséges bükk tavasszal virágzik, termése makk, amely ősszel érik be. Ember számára is fogyasztható, de nyersen, nagyobb mennyiségben fejfájást okoz. Fájának felhasználása igen széleskörű, régen a faszénégetésben is kiemelkedő szerepe volt. Hazánkban elsősorban a klímaváltozás veszélyezteti.

A madáróra, vagy csivitelő óra egyfajta óra, mely a madarak ébredési idejét veszi alapul. A különböző világossági fokozatok más-más madárfaj ébredési ingerét váltja ki. Persze a madarakhoz nem lehet órát igazítani, így néhány perces csúszás is előfordulhat. Ezek az időpontok a nyári időszámításnak felelnek meg. De nem minden madár koránkelő. Például a nagy fakopáncs héttalvó, csak 9 óra után hajlandó felkelni és utána kezdi meg a fák kopogtatását.